

PAPE O DANTEU — i — DANTE O PAPAMA

Prigodom 700-godišnjice *Danteova* rođenja (1265—1965) čitav je kulturni svijet vrlo svečano proslavio ovaj jubilej — *najvećeg Pjesnika kršćanstva*. Priređivane su posvuda svečane akademije, komemoracije, izložbe i nova izdanja „*Divne Glume*“. Održani su značajni simpoziji prvih svjetskih dantologa o svim problemima koji su značajka božanstvene Poeme.

I *kat. Crkva* svečano je i dostojno proslavila *Danteov jubilej*, jer je on *njezin* uzorni vjernik i vrhunski Pjesnik. Sve su katoličke institucije, bogoslovije, učilišta, smotre i listovi maksimalno sudjelovali u glorifikaciji najvećeg Pjesnika kršč. istina i vječnih ideala. Sam je Sv. Otac Pavao VI sve učinio da što dostojnije proslavi njegov jubilej.

Pavao VI o Danteu

Pavao VI objelodanio je „*Litterae Apostolicae - Motu proprio*“ pod naslovom: „*Altissimi cantus Domini*“, na *L'Osservatore Romano*, 31. XII 1965. Papa ističe da se genijalni Dante rodio u Firenci gdje su se rodili mnogi drugi izvanredni geniji. Sv. Otac hvali Italiju što je na najsvetijem način komemorirala 700-godišnjicu rođenja „*poetarum morum maximum*“, jer je on „*eloqui sui - auctor princeps*“. Dante je svoje veličanstveno djelo izrazio u novom talijanskom jeziku. Slavi Italije pridružili su se svi narodi, jer *Dantea* prati „*immortalis gloriae fama*“: besmrtna slava — i ostat će zauvijek „*perpetuoque manebit*“.

Sv. Otac naglašava da *kat. Crkva* mora biti *prisutna* u iskazanju počasti prema Danteu, jer ga broji u zboru kršč. pjesnika: Prudencija, sv. Efrema Sirskog, sv. Grgura Nazijanzenskoga, sv. Ambrozija Milanskog, sv. Paulina Nolanškog . . . između njih „*Dantis aurea cithara . . . resonat*“.

Na upit: *Zašto kat. Crkva i njezin Poglavica uvelike slave Danteda?* *Pavao VI* odgovara: Jer je Dante Alighieri na poseban način naš „*praecipuo iure noster est*“. Naš je, jer čitav plamti, kao *uzorni katolik*, žarkom ljubavlju prema Kristu, jer je *vjerno ljubio Crkvu* i jer je u *Rimskom Pontifeksu* spoznao, priznao i častio Kristova Zamjenika na zemlji. Što je on neke Pape i neke crkvene prelate „*acerbe*“ ljuto i strogo korio, to je činio kao „*privatnim licima*“, protivnicima njegove stranke, pristašama onih koji su njega otjerali — *u progonstvo i na smrt osudili*. Ali ovaj njegov

stav prema političkim protivnicima u visokom kleru nije nikada oslabio njegovu *čvrstu kat. vjeru* („firmam eius catholicam fidem“) i *dobru volju vjernog sina prema sv. Majci Crkvi*.

Osim toga, veli Sv. Otac: Dante je naš, jer, kako tvrde najbolji dantolozi, u „Divnoj Glumi“ nalaze se skriva divna duhovna blaga („miros in poemate absconditos spirituales thesauros“). Radi toga je, iz zahvalnosti, Pavao VI poslao na batisterij: „Del mio bel San Giovanni“ („U lijepom San Giovanniju mome“. Sve citate donosim prema prijevodu Kombol - Delorko), tj, gdje je Dante bio kršten (Pakao, pj. XIX, 17), *Kristov monogram od zlata* „ex auro Christi monogramma“, jer je divno opjevao „Là verità che tanto ci sublima: Onog koji istinu donije, s koje nas zapalo življenje ljepše . . .“ (Raj, XXII, 42—3). Papa veli: Dante je opjevao i nebo i zemlju, vječnost i vrijeme, Božja otajstva i ljudske događaje, svete i profane nauke, znanost iz Objave i razuma, vlastito iskustvo i pouke povijesti, grčku i latinsku mudrost. Sintetizirao je plodove mudrosti Istoka i rimskog humanizma, kršč. dogme i pravne norme, kako su ih obradili velikani filozofije — Akvinac po Aristotelu, Augustin po Platonovim egzemplarnim idejama i filozof povijesti, Bernard, Viktorinci i Bonaventura. Dante pjeva — da gane, potakne na akciju i obrati. Divna Gluma jest Itinerarium mentis in Deum: raspaljuje ljubav i podiže do Izvora svjetla, ljubavi i vječne slasti: „Luce intellettuale, piena d'amore: Intellettualno svjetlo, puno ljubavi“.

Dalje zapaža Sv. Otac: Na ovom Itinerariju pojavljuje se kao „odvjetnica“ *Bogorodica Djevica Marija*: „Il nome del bel fior, ch'io sempre inoco e mane e sera: Ime One što kad večer nastupi — kao i jutro, ja prizivam stalno“. (Raj, XXIII, 88—89). Ona je Danteu: Djeliteljica viših milosti, svijetla rajska vatra, Posrednica između Krista i stvorova, pa Joj se obraća: „Or questi, che da l'infima lacuna . . . supplica a Te:

*Ovaj što od dna kaljuže svemira
pa dovde vidje duševne živote,
moli Te, zarad milosti, dobrote“.*

(Raj, XXX, 22—25)

Na poseban način Pavao VI. apostol mira u naše nemirno doba, naglašava da je Divna Gluma: „pacis poema: velepjesma mira“: U *Paklu* odjekuje — žalobni kantik iz-

gubljenog mira; u *Čistilištu* nada za skorim, slatkim mirom; u *Raju* — preslavni epinicij (stari pjev pobjede) zauvijek dobivenog mira.

Radi toga Sv. Otac s pravom i ponosom tvrdi da je Dante „catholici nominis decus, oecumenicus vates et humani generis educator - micantissimum sidus: *Dante je ures kat. imena, ekumenski pjesnik i ljudskog roda odgojitelj . . . presjajna zvijezda*“ kršćanske poezije.

* * *

Dante o nekim Papama

Dante je bio — uzorni katolik. Odgojio se u duhovnoj školi Franje Asiskoga. Kao mladić provodio je veseli život, ali na križu progonstva sublimirao je svoj kršč. život kristocentričnom i marijanskom ljubavlju i vjernošću Kristu i Mariji u serafinskoj - trećoredskoj formi.

Njegovo životno djelo „*Divna Gluma*“, premda na nekoliko mjesta cenzurira neke Pape i prelate u njihovu privatnom životu i radu, ipak, protivno nego misle neprijatelji Crkve, tvrdi Brunelli, jest „l'apologia più completa del cristianesimo“: (L'Osser. Rom. 1966, br. 20, od 26. I): „Najpotpunija apologija kršćanstva“. U *Divnoj Glumi* okosnica je teologija: dogmatska i moralna. Pjeva Pjesnik, da je na njezinu sastavu: „Ha posto mano e cielo e terra“:

Ako bi se igda svetom spjevu zbililo
na kojeg zemlja s nebom ruku stavi . . .“

(Raj, XXV, 1—3).

Kroz tri kantika ove božanstvene Poeme — objekt je *eshatološki*. Pjesnik je imao uzvišeni cilj: izvući čovjeka iz stanja grijeha i dovesti ga na stazu spasa, kako to izričito izjavljuje *posvećujući Raj Kangrandu della Scala*. U zbirci njegovih Poslanica (Ep. XIII, 19) piše: „ . . . il fine del tutto e della parte . . . è togliere dallo stato di miseria i viventi di questa vita e condurli allo stato di felicità: Cilj je cjeline i dijelova izvući iz stanja bijede živuće u ovom životu i privesti ih u stanje sreće“, tj. osloboditi ih grijeha i usrećiti milošću. Zar to nije savršena teologija? Tako on piše Kangrandu I Della Scala, vojskovođi, gospodaru Verone. Henrik VII ga je imenovao za svoga carskog zamjenika. On je u Veroni na svome dvoru okupio mnoge učenjake i umjetnike između kojih i Dantea - prognanika.

Istina je, Dante oštro udara po zabludama i zabludjelima. Ljuti se na duhovne osobe, na neke prelate i neke Pape, ali, ističe Brunelli: *è mosso esclusivamente da ragioni politiche: isključivo potaknut iz političkih razloga*“, dočim u srcu ima, i to izričito pokazuje — *najdublji respekt prema božanskim zakonima, prema Crkvi i Papi — i njihovu nauku*. Pjesnik je dobro znao za izjavu Pape sv. Leona Velikog: „*Petri dignitas in indigno herede non deficit*“. (Sermo II) *On poštuje s najdubljom vjerom Petra u Papi, i u Papi vidi uskrslog Krista*, bilo da se radi o Bonifaciju VIII ili Celestinu V, Nikoli III, Klementu V, Ivanu XXII ili Hadrijanu V. On Papu nazivlje ovim slatkim izrazima: „*Il successor del maggior Piero*“, ili „*Vicario di Cristo*“, ili „*Prefetto del foro divino*“, ili „*Il Padre — il Capo*“. O sv. Petru veli da je „*Alto Primipilo*“, „*Gran Viro*“, „*Clavigero*“.

Dante nije nikada ni u snu mislio pogrditi ili umanjiti papinsko dostojanstvo, biskupsko ili crkveno. On je samo htio pokuditi ili isprašiti u čovjeku, osobito u onome koji je uzdignut na najviši ljudski level ono, što mu se činilo pokudno. Zaista u XIX pjevanju Pakla (100—3) premda kori Nikolu II neće da upotrebi teške riječi, već je blag zbog: „*la riverenza delle somme chiavi: A poštovanje da mi još ne brani — spram uzvišenih ključeva, što vlasti — u svijetlom svijetu tvojoj bjehu dani*“.

Vrlo je interesantan Pjesnikov susret s Hadrijanom V. Shvativši on da govori s jednim Papom, htio je — iz poštovanja — kleknuti:

„Per vostro dignitate
Mia coscienza, dritto mi rimorse:

Vaše dostojanstvo brani
da stojim, a da savjest me peče“

(Čist. XIX, 131—133)

A Hadrijan mu odgovara:

„Drizza le gambe! Levati su, frate!
Rispose: Non errar conservo suo, Teco,
e con gli altri, ad una potestate:

Ustani, brate! Tog se kani
I ne varaj se: sluga sam ko i ti
i drugi, služiti jednoj vlasti zvani“.

(Čist. XIX, 133—136)

A nekoliko tercina prije Hadrijan je upozorio Pjesnika: „Scias quod ego fui successor Petri“ (Ib, v. 97).

I stoga Dante prema Papi, bilo kojemu, kao Zamjeniku Kristovu, pokazuje duboku počast prema autoritetu i dostojanstvu Vrhovnog Svećenika. A kad nešto prigovara nekome Papi ili crkvenom prelatu, tad mu to govori kao političkom licu ili hoće da osudi kakve zlouporabe u civilnoj upravi crkvenih teritorija.

Tako na pr. Dante osuđuje Celestina V što se odrekao papinskog dostojanstva, jer je svojom odrekom omogućio uspon Bonifacija VIII na papinski prijesto. On je držao da je Bonifacije krivac njegová progonstva. Pjeva ovako:

„I kad sam neke prepoznavat stao,
sjen onog vidjeh, što ko slabić znani
iz svojih ruku visok čin je dao.

Razabrah odmah, da se u toj strani
rod onih sinjih kukavica krio . . .“

(Pakao, III, 58—62)

Kad je Dante ovo pjevao o Celestinu, treba znati da onda Celestin, koji se odrekao papinske časti, još nije bio kanoniziran.

Dante je počinio i dvije povijesne pogreške. On stavlja Papu Anastazija II u VI krug svoga Pakla, jer:

„trasse Fotin dalla via dritta:

Tu je Anastas papa, jer zavolje
Fotina, s kojim skrenu s prave staze“

(Pakao, XI, 8—9),

a krivac je car Anastazij, koji je pristao uz Eutihovu hereziju, favorizirajući Akacija čiji je bio sljedbenik Fotin, đakon u Solunu.

Drugu je povijesnu pogrešku Dante učinio, što je krivo mislio da je bio početak vremenitog Papinog suvereniteta — Donatio Constantini. On pjeva:

„Ahi, Costantin, di quanto mal fu matre,
Non la tua conversion, ma quella dote
Che da te, prese il primo ricco patre:

O Konstantine, što nam zada rana,
ne krst što primi, već prćija ona
što prvom papi bogatom bi dana“.

(Pakao, XIX, 115—117)

Naprotiv, povijesno je dokazano da je vremeniti suverenitet Papa darovao Pipin, a potvrdio Karlo Veliki. Bolje rečeno: Pipin je izvršio restituciju političkog suvereniteta Papâ, jer je već Stjepan II bio suveren: Ezarhata, Pentapolija, Rima i Rimskog Vojvodstva.

Dante je iz početka slabo govorio i o Klementu IV, ali kad je ovaj Papa kasnije bio sklon Henriku VII, onda ga je kovao u zvijezde u poslanici Knezovima i Gosparima Italije.

Dante je, po uvjerenju i tradiciji, pripadao partiji Gvelfa, i to Bijelih. Krvave su građanske borbe pustošile Firencu. Bonifacije VIII poslao je u grad na Arnu kao miritvorca „paciario“ Karla Valois-a. Strančarska mržnja i krvava nesloga — mjesto mira i slobode — zatrovali su građanske odnose. Otrov osvete izlio se na Danteovu obitelj, a njega su in contumaciam osudili „*igne comburatur sic quod moriatur*“. Kad se ovo zna onda nije ništa čudnovato Danteov neprijateljski odnos prema Bonifaciju VIII kao političaru, jer je njegov izaslanik Karlo Valois upropastio njegovu kuću, a njega osudio na — progonstvo i smrt. Dante najveći pjesnik kršćanstva, znao je savršeno razlikovati u Papi — Zamjenika Kristova, od čovjeka — političara koji može pogriješiti. Stoga moramo znati u Danteu razlikovati čovjeka političara od vjernika, uvjerenog i praktičnog kršćanina.

Već je *Benedikt XV* u Enciklici „*In praeclaram summorum*“ napisao da Danteu treba oprostiti: „*Atqui ignoscendum est viro*“ — što je preko načina ošinio neke službenike Crkve, jer tvrdi ovaj veliki Papa mira da je bilo štošta pokudna „*in hominibus sacri ordinis haud probanda*“, a to je njegovu dušu, punu vjernosti Crkvi, „*animum eius, Ecclesiae deditissimum*“ — ispunjalo bolom i gorčinom. (Acta Ap. S. 13, 1921)

Isto tako veli *Pavao VI* u spomenutom Motu proprio „*Altissimi cantus Domini*“ — da treba Danteu velikodušno oprostiti „*benigna indulgentia concedenda est*“, što je u uzbudljivosti s obzirom na građanske, političke stvari neke oštro osuđivao tim više što je udarao na „*lamentabilia vitia*“. (L'Osser. Romano, 31. XII 1965).

Dante — pjesnik papinske orijentacije

Nitko, tko je časnog moralnog kriterija, neće moći zanijekati da je Dante bio *načelno uzorni katolik*, koji je uvijek smatrao da je *Rimski Pontifeks* božanske ustanove, nepogrešivi Učitelj istine kojemu je Isus Krist povjerio i čast i jurisdikciju nad Apostolima i nad čitavom Crkvom.

Evo nekoliko dragocjenih tercina:

*„O luce eterna del gran viro,
A cui nostro Signor lasciò le chiavi,
Ch' gli portò giù, di questo gaudio miro*

*O vječno svjetlo diva, kom ostavi
Gospod naš ključe, kada siđe dolje“*

(Raj, XXIV, 34—36)

U I pjevanju „Divne Glume“ Pjesnik spominje vrata sv. Petra:

*„ . . . Si ch' io veggia la porta
di San Pietro*

*Vodi me . . . (Vergile!)
pa da pred vrata sv. Petra dođem“!*

(Pakao, pj. I, 133—134)

Kroz Petrova vrata ulazi se u Čistilište.

U Čistilištu Anđeo mu je otvorio ova vrata. Pjesnik ih ovako opisuje:

*„L'una era d'oro e l'altra era d'argento.
Pria con la bianca, e, poscia con la gialla
fece alla porta si ch' io fui contento:*

*Dva ključa nađe: od srebra i zlata.
Najprije bijeli okrene pa žuti
i ko što željah otvori mi vrata“.*

(Čist. IX, 118—120)

A da Pjesnik ne pogriješi otkud u Anđela ti ključ, on mu odgovara:

„Da Pier lo tegno . . .

Od Petra su mi“

(Ib, 127)

Pjesniku je već Bonifacije razjasnio cilj i snagu tih ključeva:

*„Lo ciel poss' io serrare e disserrare,
come tu sai; però son due le chiavi
che il mio antecessor non ebbe care:*

*Znaš da imam dva ključa od raja,
da ga zatvorit i otvorit mogu,
dok prethodnik moj za njih malo haja“.*

(Pakao, XXVII, 103—105)

Dante, pjesnik - teolog dobro je znao da je Isus htio s Crkvom, utemeljiti kraljevstvo Božje na zemlji, ali kraljevstvo *duhovno*. On je rekao: „Moje kraljevstvo ne pripada ovome svijetu... moje kraljevstvo nije odavde“. (Iv. XVIII, 36). Budući da je njegovo kraljevstvo duhovno, morat će se širiti da osvoji čitav svijet. Dante, kao vjerni sin Crkve, pozivlje sve kršćane da spremno slušaju Papu: čvrsti i nepokolebivi, vršeci vječni nauk u Starom i Novom zavjetu. U tom su smislu vrlo značajne dvije zlatne tercine:

*„Siate, Cristiani, a muovervi più gravi!
Non siate come perna ad ogni vento.
E non crediate ch' ogni acqua vi lavi!
Avete il Nuovo e il Vecchio Testamento
E il Pastor della Chiesa, che vi guida:
Questo vi basti a vostro salvamento:*

*Kršćani srca ne budite laka!
Ne bud'te pero, što na vjetru plovi.
Ne drž'te, da vas pere voda svaka!
Imate Zavjet i Stari i Novi
I Pastir Crkve vodit će vas k tome:
nek su vam za spas dosta vođi ovi“.*

(Raj, V, 73—78)

Dante je dobro znao kako je Isus pitao Petra da li ga ljubi više nego drugi učenici. Na potvrdni odgovor povjerio mu je misiju: „Pasi janjce moje... Pasi ovce moje!“ (Iv. XXI, 16—17).

Božanski Otkupitelj htio je imati od Petra nepokolebivi dokaz intenzivne ljubavi prije nego će mu povjeriti ono što je najmilije njegovu božanskom Srcu: *vodstvo duša*. Stoga je Dante smatrao *Papinstvo* božanskom institucijom, nepogrešivim Magisterijem istine i univerzalnim Doktorom u pitanjima vjere i morala. On ljubi i poštuje Petra u Papi. On u Papi vidi uskrsnulog Krista — kad se radi i o Bonifa-

ciju VIII, svome osobnom protivniku. I, zaista, kad je Filip Lijepi zametnuo borbu protiv Crkve, zarobio Bonifacija i odvuкао ga u Avinjonsko sužanjstvo (1309), tad Dante, kao uzorni kršćanin, zaboravlja svoju političku srdžbu na Bonifacija, i kao savršeni katolik sad ne vidi u Bonifaciju čovjeka - političara, već u Bonifaciju vidi Papu, Zamjenika Kristova na zemlji, i divno pjeva:

*„Veggio, in Alagna, entrar lo fiordaliso,
E, nel Vicario suo, Cristo esser catto!
Veggiolo un' altra volta esser deriso;
Veggio rinnovelar l'aceto e 'l fele
E tra vivi ladroni essere anciso.
Veggio il nuovo Pilato si crudele
Che ciò non sazia; ma, senza decreto,
Porta, nel Tempio, le cupide vele:*

*(Još gore no što ću i što ćeš čuti)
Vidim: gle, ljiljan Anagni prekriva,
da Krista tu u Namjesniku sputi!
Drugi put vidim gdje ismijavan biva,
i vidim žuč i ocat i raspeće
i kako mre međ dva lupeža živa.
Vidim gdje novi kruti Pilat ne će
da stiša glad, već nepovlasno svoje
lakomo jedro prema Templu skreće“.*

(Čist. XX, 85—93).

Ovako je pjevao Dante - vjernik, sjajni vršilac najveće Kristove zapovijedi — ljubavi. Kršćanin je bio ovaj najveći Pjesnik kršćanstva i on bolno reagira nad svetogrdnom profanacijom dostojanstva Vrhovnog svećenika u osobi Bonifacija VIII. Kad je Papa — pogrđen, osramoćen, zatvoren, Dante trpi i u poniženom Bonifaciju vidi ponovno poniženog Krista. U ovom njegovu stavu zrcali se sva veličina i ljepota njegove kršć. duše. On sve zaboravlja, on od srca oprašta, jer je Papa — Zamjenik Kristov na zemlji.

I umro je ovaj Velikan poezije kao uzorni kršćanin. Sam Boccaccio tvrdi da je Dante bio iskreni i praktični vjernik. On opisuje njegovu smrt ovako: „Kad je kucnuo njegov čas, budući da je teško obolio u 56. godini i „secondo la religione ogni sacramento umilmente e devotamente ri-

cevuto“ primivši ponizno i pobožno sve sakramente ... u rujnu 1325, na dan Egzaltacije sv. Križa „rendè al Creatore l'affaticato suo spinto“. (L'Osserv. Rom. 26. I 1966, str. 6).

I glasoviti *Fridrih Ozanam* raspravljajući o Danteovoj ortodoksiji ovako se izražava: „On je pogrešno tumačio poniznu pobožnost Celestina V, neobuzdanu revnost Bonifacija VIII, znanost Ivana XXII, to je bila nerazboritost i srditost, to je bila pogreška i bludnja, ali to nije bila — *grdoba herezije*. Uza sve to, dalje piše Ozanam, treba zabilježiti da od 14 Papa, koji su živjeli u njegovo doba, Dante je dva hvalio, a sedam je šutio, a o petorici je htio bockati njihove ljudske slabosti, ali nikada nije prestao častiti svetost njihove službe“. (Ozanam: *La filosofia di Dante*, tal. prijevod, od I. Coccia, 1923, str. 276)

U progonstvu kako on sam piše, premda je živio bijedno siromaštvo „dolorosa povertade“; premda su njegova usta bila gorka jedući tuđi kruh „lo pane altrui“; premda je teško osjećao fizičku i moralnu umornost uzlazeći i silazeći niz tuđe stepenice „lo scendere e il salir per l'altrui scale“; premda je osjećao žarku nostalgiju za svojom ljubljenom Firencem iz koje luta okolo kao „exul immeritus“, a u koju

se je nadao:

„Povratit ću se pjesnik, pa sa vrela
moga krštenja, domoć se lovora“

(Raj, XXV, 7—9);

ipak sačuvao je čvrstu i čistu vjeru; ostao je integralni katolik; živio je kao praktični kršćanin, revan i uvijek ortodoksan. Vjerovao je u duhovne ideale i borio se za duhovne vrednote koje su jedine kadre, i u svako vrijeme, dati vedrinu patniku čovjeku i istinski mir nemirnom i izmučenom čovječanstvu.

Zar je onda čudo da je čitavo kulturno čovječanstvo od srca i najsvečanije proslavilo 700. godišnjicu rođenja besmrtnog Dantea.

Uvijek je Crkva bila neobično ponosna na svoga najvećeg Pjesnika. Leon XIII je osnovao „Cattedra Dantesca“ u Leonovu Institutu kod Papinske Lateranske Univerze, a prigodom 600-godišnjice Pjesnikove smrti Benedikt XV je uznosito počastio njegovu uspomenu Enciklikom: „In praeclarum summerum“.

Danas je Sv. Otac Pavao VI — Zamjenik Kristov na zemlji, kao 264. Nasljednik na Petrovu prijestolju. Osim *zlatnog Kristova monograma* na krstionicu gdje je Dante

bio kršten, on je dao položiti na grob najvećeg kršć. Pjesnika — *Križ od suhog zlata*, dar Crkve svome vjernom sinu, jer je on u XVIII pj. Raja opjevao Martovo nebo gdje su — *mučenici vjere koji stoje u Martovu Križu*.

Još je slavno vladajući Sv. Otac objelodanio na Staru Godinu Motu proprio: „*Altissimi cantus Domini*“ u kojem je najavio da u Kat. Universi Srca Isusova u Milanu osniva „*Cathedram Dantis*“ radi „*singularem cultum, quo nos prosequimur Divinae Comoediae auctorem*“ — i iz želje da se plamen ljubavi prema njemu ne ugasi, već da ga akademska omladina uči i nauči za kulturnu korist budućih pokoljenja.

I tako je preko Sv. Oca Pavla VI čitava Crkva iskazala svoju dostojnu zahvalnost svome besmrtnom Pjesniku. Pavao VI na Petrovu je prijestolju. Petrova dinastija traje gotovo 2000 godina. Papinstvo je neborivi stup Mističnog Tijela Kristova — Crkve. Kroz 2000 godina carstva i kraljevstva iščezavaju. Nad njima, *na Petru, litici nerazorivoj, diže se Lateran sa svojim Vrhovnim Svećenikom. Stoji i ostat će do konca svijeta kao čudo Providnosti Božje u povijesti. To je suvereno opjevao BESMRTNI DANTE. Stoga Pavao VI pozivlje sve sinove Crkve:*

AFFICITE HONORE ALISSIMUM POETAM!

Dr fra Krsto KRŽANIC

Premda Crkva za izvršenje svoje misije treba ljudskih sredstava, nije ustanovljena da traži zemaljsku slavu, nego da i svojim primjerom širi poniznost i samozataju. Krist je poslan od Oca da propovijeda evanđelje siromasima, da ozdravlja one koji su skrušena srca, da traži i spasi ono što se izgubilo; tako i Crkva pokazuje ljubav prema svima koji su ožalošćeni uslijed ljudske slabosti, dapače u siromasima i patnicima vidi sliku svoga siromašnog i trpećeg Ustanovitelja, nastoji da olakša njihovu oskudicu, i želi da u njima služi Kristu.

II Vat. sabor